

УДК 7.012+7.021.5+725.21]:79(510) 022 Дизайн
DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2025.1.3>

Ван Хань,

аспірант кафедри дизайну середовища
Харківської державної академії дизайну і мистецтв
ORCID ID: 0009-0005-8406-8217
13840349896@163.com

ДИЗАЙН БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ СПОРУД КУЛЬТУРИ ТА ДОЗВІЛЛЯ ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО ПРОСТОРУ КИТАЮ

Глобальні зміни у розвитку економіки КНР сприяли змінам у ставленні людини до навколишнього середовища та поступово призвели до перегляду стратегій щодо естетизації публічного простору. Нове бачення середовища для відпочинку людини розвивається на засадах сталого розвитку, сприяє активізації відносин «людина-природа» та визначенню концепцій запровадження варіативного проєктування для створення максимально комфортних умов для відпочинку. В даному контексті розповсюдженням елементом вирішення цих питань стають тимчасові споруди, які різняться за функціональним призначенням, конструктивним рішенням, пропозиціями у вирішенні їх у публічному просторі та інноваційними дизайнерськими рішеннями. За допомогою формування таких тимчасових об'єктів дизайн-код будь-якого міста Китаю стає більш індивідуальним, естетично привабливим та, головне, допомагає вирішити потреби сучасної людини у її баченні власного активного або пасивного відпочинку в межах публічного простору міста. Створення спеціалістами естетичного для сприйняття образу тимчасових споруд базується на основі прийому еколого-культурної відповідальності, бо органічне включення тимчасових об'єктів у існуючий публічний простір міста визначає ставлення архітекторів та дизайнерів до екологічних завдань сьогодення та історико-культурних традицій при виявленні художнього образу об'єкта. Втім, слід наголосити, що варіативність прийомів їхнього просторового моделювання є досить різноманітною та включає використання як традиційних для країни матеріалів, так й сучасних, що дозволяють засобами параметричного моделювання досягти бажаного результату їх побудови. Всі зазначені вище можливості сприяють позитивному розвитку соціалізації людини та покращенню її соціо-культурного відпочинку. Розглянемо їх детальніше.

Ключові слова: дизайн, споруди культури та дозвілля, прийоми формоутворення, традиції, інновації, просторове моделювання, павільйон.

Wang Han. DESIGN OF MULTIFUNCTIONAL CULTURAL AND LEISURE BUILDINGS AS A MEANS OF AESTHETISATION OF PUBLIC SPACE IN CHINA

Global changes in the development of the economy of the PRC have contributed to changes in the attitude of man to the environment and have gradually led to a revision of strategies for the aestheticization of public space. A new vision of the environment for human recreation is developing on the principles of sustainable development, contributing to the activation of «man-nature» relations and the definition of concepts for the introduction of variable design to create the most comfortable conditions for recreation. In this context, temporary structures, which differ in functional purpose, constructive solution, proposals for solving them in public space and innovative design solutions, are becoming a common element of solving these issues. By forming such temporary architectural objects, the architectural and artistic image of any city in China becomes more individual, aesthetically attractive and, most importantly, helps to solve the needs of modern man in his vision of his own active or passive recreation within the public space of the city. The creation by specialists of an aesthetic image of temporary structures for perception is based on the reception of ecological and cultural responsibility, because the organic inclusion of temporary objects in the pre-existing public space of the city determines the attitude of architects and designers to the environmental tasks of the present and historical and cultural traditions when identifying the artistic image of the object. However, it should be emphasized that the variability of the methods of their spatial modeling is quite diverse and includes the use of both traditional materials for the country and modern ones, which allow using parametric modeling to achieve the desired result of their construction. All of the above possibilities contribute to the positive development of human socialization and the improvement of his socio-cultural recreation. Let us consider them in more detail.

Key words: design of temporary structures, public space, form-forming techniques, traditions, innovations, spatial modeling, pavilion.

Вступ. Метою статті є визначення прийомів, що мають вплив на естетичне формування дизайну багатофункціональних споруд культури та дозвілля. Серед різноманітності побудови дизайну зазначених об'єктів культури й дозвілля є немало тих, що транслюють найстаріші технології їх конструктивного рішення з урахуванням місцевого природного матеріалу – бамбуку. Інші – базуються на новітніх технологіях сучасності, але всі вони відповідають естетичним принципам, а саме: цілісності, єдності та гармонійності. За дослідженням О. Лагоди: «...дизайн володіє чітко вираженим естетичним характером. Оскільки дизайн більшою мірою є матеріально-продуктивним видом творчості, ніж художньо-образним усвідомленням дійсності, дизайнери враховують і стимулюють розвиток емоційно-естетичного сприйняття людьми навколишнього світу, формуючи естетичну культуру» [3, с. 56]. Втім, варто нагадати, що навколишнє середовище є тим самим простором, серед якого формування дизайну багатофункціональних споруд дозволяє реалізувати через їх естетико-дизайнерський образ нові культурні події, уможливорює покращення засобів соціалізації та активізації комунікативних процесів.

Матеріали та метод. Творчий процес у вирішенні дизайну багатофункціональних споруд базується на принципах побудови загальної композиції об'єкта, що утворюються з об'єктивно існуючих *факторів*, серед яких обов'язковими є: функціональне призначення дизайнерського об'єкта; прийоми

формування, засоби конструктивного та художньо-образного вирішень; вибір локації та аспекти візуального сприйняття зазначених малих архітектурних форм. Особливого значення у містах Китаю набувають тимчасові павільйони, що пропонуються спеціалістами під час проходження різноманітних фестивалів, конкурсів та виставок. В даний період павільйони стають роздинкою публічного простору та зазвичай пропонуються з урахуванням традиційних матеріалів або, навпаки, мають нестандартну форму, створену за допомогою інноваційних сучасних технологій 3D-друку, методу параметричного моделювання та на основі використання методу ресайклінгу. Втім, як свідчить матеріал дослідження, використання традиційних або інноваційних технологій в вирішенні дизайну тимчасових споруд вказує на професіоналізм їх авторів, концепції яких реалізуються за перед широким загалом глядачів. Наприклад, використання бамбукових конструкцій з урахуванням традиційних конструктивних методів дозволяє надихнутись яскравими дизайнерськими рішеннями, продемонструвати культурну й технологічну спадщину Китаю та подарувати глядачам відчуття причетності до чарівного світу китайської бамбукової архітектури (рис. 1).

Приклад традиційного конструктивного рішення в формуванні дизайну бамбукового театру «West Kowloon», виконаного для святкування китайського Нового року (2013 р.), нагадує традиційні бамбукові театри 50-х років, коли були звичайними часи

Рис. 1. Дизайн тимчасового павільйону «West Kowloon» для проведення театральних вистав; культурний район Західного Коулуна, Китай

<https://www.indesignlive.com/singapore/articles/five-uses-of-bamboo-in-temporary-architecture>

проведення кантонських оперних вистав. Протягом 2 тижнів глядачі мають можливість насолоджуватись активним відпочинком серед природного оточення тимчасового павільйону.

Дана подія мала міжнародний успіх, що сприяло зміцненню соціально-культурних та комунікативних процесів й визначило необхідність проведення фестивалів та театральних подій саме у такий спосіб. Варто підкреслити професійно обраний публічний простір для вирішення поставлених завдань, бо театр з бамбукових конструкцій був розташований на фоні культового міського ландшафту. Поєднання при цьому традиційних матеріалів із сучасними формами дизайнерського об'єкту відповідає *принципу гармонізації* й забезпечує найяскравіші враження як від самих театральних постанов, так й від яскравого вигляду тимчасового павільйону, прикрашеного жовтими та червоними традиційними ліхтариками.

Наступний приклад тимчасової споруди «Swirling cloud», площею 120 кв.м, запропонований для проведення садового фестивалю BJFU на основі *методу параметричного моделювання* (рис. 2). Однак архітектори Yehao Song та Xiaojuan Chen (宋業浩、陳曉娟), використовуючи природний матеріал – бамбук, пропонують створення дизайну об'ємно-пластичної форми павільйону засобами цифрових технологій. Не випадковим при цьому є розташування криволінійних отворів архітектурного об'єкту, вони враховують потік людей та розподіл існуючих на території дерев та інших рослин. Все це дозволяє професійно розрахувати доріжки для пересування людей, яким тепер стає легко пройти через всю площу павільйону.

Слід зазначити, що спеціалісти враховують також й зміни в погодних умовах, бо зовнішня частина поверхні павільйону має прозоре акрилове покриття, а сама стеля – через

Рис. 2. Дизайн тимчасового павільйону «Swirling cloud»; арх. Yehao Song та Xiaojuan Chen; м. Пекін, 2018 р.

<https://www.avontuura.com/swirling-cloud-pavilion-rises-in-beijing-forest/>

оберти з бамбукових конструкцій, звужується до центру павільйону, тим самим створюється отвір у середині конструкції, через яке можуть виглядати хмари й сонце. Використовуючи переваги самого природного матеріалу, майстри досягли стійкості конструкції до згинання. А розташування павільйону серед архітектурно-ландшафтного середовища відповідає *принципу доцільності*, бо саме вигнута форма об'єкту естетично й гармонійно вписується в запропонований простір та відповідає концепції запланованого садового фестивалю.

Як свідчить матеріал дослідження, творчі експерименти архітекторів та дизайнерів постійно вдосконалюють результати власних напрацювань й тим самим демонструють публіці незвичні рішення дизайну тимчасових архітектурних об'єктів. Так, приклад використання новітньої технології 3D-друку запропоновано у дизайні павільйону «VULCAN»

для міжнародного тижня дизайну в м. Пекін (рис. 3).

Авторська концепція базується на виявленні образу просторової форми кокону. Архітектори намагаються поєднати процеси 3D-друку для створення виразної параметричної форми просторової конструкції об'єкту. Вибір спеціалістів саме опрацювання об'єкту на основі *методу параметричного моделювання* не є випадковим. Останнім часом такі поверхні стають все більш затребуваними в дизайні архітектурних об'єктів, вони відповідають вимогам сучасності та дозволяють створити з естетичної точки зору несподівані та ефектні дизайнерські об'єкти.

В даному випадку симетрична конструкція павільйону поділена на три ідентичні елементи, що забезпечує використання *принципу рівноваги* всіх елементів архітектурного об'єкту та *принципу гнучкості*. Збалансованість пластичних елементів форми естетично

Рис. 3. Дизайн тимчасового павільйону для міжнародного тижня дизайну в м. Пекін, Китай

<https://www.arch2o.com/vulcan-worlds-largest-3d-printed-architectural-pavilion/>

виразно виглядає в оточенні багатоповерхових архітектурних об'єктів. Біла поверхня павільйону робить його легким, майже повітряним серед великої кількості поверхонь зі скла й бетону. Всі елементи форми утворюються за допомогою огортання ниткоподібних мембран на трикутному стрижні, утворюючи щільно заповнену перетинчасту сітку. Завдяки використанню новітніх технологій цифрового дизайну спеціалістами було з'ясовано, що в подальшому такі об'єкти можуть бути найбільшими за розмірами, а завдяки технології 3D-друку можна значно розширити коло експериментальних розробок форми архітектурних об'єктів.

Аналіз візуального матеріалу дозволив з'ясувати наявність однієї з основних на сьогодні тенденцій у вирішенні дизайну тимчасових споруд – використання *методу ресайклінгу або апсайклінгу*. В даному контексті корисними є дослідження науковця Шигеру Бана, які свідчать про об'єктивні фактори в формуванні «паперової архітектури». Дослідник звертає увагу на можливості створення спеціалістами одноразових музеїв, виставкових тимчасових павільйонів та інших естетично виразних та функціонально виправданих споруд для населення, що повинно було переїхати в інші міста через природні та техногенні катастрофи. Автор систематизує сорок проєктів, що демонструють різноманітні аспекти можливих конструктивних застосувань з паперу та розглядає варіації елементів формоутворення з його похідних

форм (картону з додаванням волокнистих композитів) [5].

Наочним прикладом використання *методу апсайклінгу* є павільйон «Temporary Storage Garden», що спроектований архітектурною студією Semester Studio (рис. 4). Для розробки тимчасового архітектурного об'єкту на основі *принципу рівноваги* було запропоновано скріплювати ясеневі дошки, які знов були повернуті виробнику меблів Camerich після роботи виставкового павільйону. Демонстрація останніх колекцій цієї компанії в м. Пекін та Цзясін дозволила підкреслити важливість збереження матеріалів та свою відданість соціальній та екологічній стійкості. Додатковою *інформаційною функцією* була ідея створення фотоекспозиції на території зазначеної виставки. Куратори запропонували в експозиції меблів ще й історичні фото із зображенням самого будівництва в минулому та етапами креслення меблів, таким чином виховуючи в глядачів чуття причетності до життєво необхідних питань – збереження історико-культурної спадщини та небайдужого ставлення до екологічних проблем.

Результати. В ході систематизації матеріалу дослідження було визначено основні базові фактори, що засвідчують необхідність ведення подальших розвідок у зазначеному напрямку (табл. 1). Перспективи подальших досліджень направлені на виявлення прийомів формоутворення в дизайні тимчасових споруд, що створені з традиційних для Китаю матеріалів.

Рис. 4. Дизайн тимчасового виставкового павільйону «Temporary Storage Garden»

https://www.dezeen.com/2024/11/07/semester-studio-camerich-temporary-storage-garden-pavilion/?li_source=LI&li_medium=rhs_block_3

Таблиця 1

ПРИНЦИПИ ЕСТЕТИЗАЦІЇ	Функціональне призначення	Розташування у просторі	Прийоми формування / методи моделювання / підходи	Матеріал виконання	Матеріал виконання
ПРИНЦИП ГАРМОНІЗАЦІЇ	Бамбуковий тент, Західний Коулун, 2013	Культурно-виховна функція	Публічний простір набережної, культурний район Західного Коулун, Китай	Геометричний підхід	Традиційний матеріал - бамбук
ПРИНЦИП ДОЦІЛЬНОСТІ	Садовий фестиваль, ВРП, павільйон «Swirling clouds», 2018	Культурно-виховна функція, розважальна	Публічний простір паркової зони, м. Пекін, Китай	Метод параметричного моделювання	Традиційний матеріал - бамбук
ПРИНЦИП РІВНОВАГИ, ГІБКУЄМОСТІ	Павільйон «Vakant»	Культурно-виховна функція, інформаційна	Публічний простір / атриум, м. Пекін, Китай	Метод параметричного моделювання / технології 3D-друку	PLA пластик
ПРИНЦИП РІВНОВАГИ	Виставковий павільйон «Temporary Storage Garden»	Інформаційна функція	Публічний простір, м. Пекін, м. Цзясі, Китай	Геометричний підхід, метод апсайклінгу	Традиційний матеріал - деревина / ясеневі дошки

Висновки. Отже, використання певних прийомів моделювання спеціалістами дизайну багатофункціональних споруд дозволяє значно покращити естетичне сприйняття китайських

міст. Естетична довершеність публічного простору при їхньому впровадженні стає вагомим чинником у розумінні суспільної потреби виявлення акцентів у міському середовищі.

Література:

1. Кривуц С.В. Тесселяція як метод формування дизайну тимчасових павільйонів в системі міського середовища. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities»*, Відень, Австрія. 2021. С. 317–324.
2. Кривуц С.В., Пікущий О. Дерево в сучасному дизайні середовища: традиційний та інноваційний підходи. *Матеріали міжнародної науково-практичн. конференції «Topical issues of modern science, society and education»*. SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2021. С. 961–964.
3. Лагода О. Естетичний дискурс дизайну: проблематизація, маніфестація, репрезентація. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип 40. т. 2. С. 56.
4. Романова А., Кривуц С.В., Архітектура Марка Форнес. *Матеріали VI міжнародної науково-практичн. конференції «Topical issues of modern science, society and education»*. SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2021. С. 1068.
5. Riichi Miyake, Ian Luna, Lauren A. Gould. Shigeru Ban: Paper in Architecture; Rizzoli International Publications: New York, NY, USA, 2009. 232 p. URL: <https://www.amazon.com/Shigeru-Ban-Architecture-Riichi-Miyake/dp/0847832112> (дата звернення: 09.03.2025)

References:

1. Kryvuts, S.V. (2021). Tesseliatsiia yak metod formuvannia dyzainu tymchasovykh pavilioniv v systemi mis'koho seredovyshcha [Tessellation as a method of forming the design of temporary pavilions in the urban environment system]. *II International Scientific and Practical Conference "Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities"*, Vienna, Austria. pp. 317–324. [in Ukrainian].
2. Kryvuts, S.V., Pikuschy, O. (2021). Derevo v suchasnomu dyzaini seredovyshcha: tradytsiinyi ta innovatsiinyi pidkhody [Wood in modern environmental design: traditional and innovative approaches]. *Materials of the*

international scientific and practical conference "Topical issues of modern science, society and education". SPC "Sci-conf.com.ua", Kharkiv, Ukraine. pp. 961–964. [in Ukrainian].

3. Lagoda, O. (2021). Estetychnyi dyskurs dyzainu: problematyzatsiia, manifestatsiia, reprezentatsiia [Aesthetic discourse of design: problematization, manifestation, representation]. *Current issues of the humanities*. Issue 40. Vol. 2. P. 56. [in Ukrainian].

4. Romanova, A., Kryvuts, S.V. (2021). Arkhitektura Marka Fornes [Architecture of Mark Fornes]. *Materials of the VI international scientific and practical conference "Topical issues of modern science, society and education". SPC "Sci-conf.com.ua"*, Kharkiv, Ukraine. pp. 1068–1072 [in Ukrainian].

5. Riichi Miyake, Ian Luna, Lauren A. Gould. (2009). *Shigeru Ban: Paper in Architecture*. Rizzoli International Publications: New York, NY, USA. 232 p. Retrieved from <https://www.amazon.com/Shigeru-Ban-Architecture-Riichi-Miyake/dp/0847832112>